

Juledag

25-12-2020

Tekstrække: Første række

Denne hellige lektie skriver profeten Esajas: Det folk, der vandrer i mørket, skal se et stort lys, lyset skinner for dem, der bor i mørkets land. Du gør jubelen stærk, du gør glæden stor; de glæder sig for dit ansigt, som man glæder sig over høsten, som man jubler, når man deler byttet. For det tyngende åg, stangen over deres skulder, og slavefogedens kæp brækker du som på Midjans dag. Hver støvle, der tramper i larmen, og kappen, der er sølet i blod, skal brændes og fortæres af ild. For et barn er født os, en søn er givet os, og herredømmet skal ligge på hans skuldre. Man skal kalde ham Underfuld Rådgiver, Vældig Gud, Evigheds Fader, Freds Fyrste. Stort er herredømmet, freden uden ophør over Davids trone og over hans rige, så han kan grundfæste det og understøtte det med ret og retfærdighed fra nu af og til evig tid.

[Esajas' Bog 9,1-6a](#)

* *Epistlen skrives i brevet til hebræerne:* Mangfoldige gange og på mangfoldige måder har Gud i fortiden talt til fædrene gennem profeterne, men nu ved dagenes ende har han talt til os gennem sin søn, hvem han har indsat som arving til alle ting, ved hvem han også har skabt verden. Han er Guds herligheds glans og hans væsens udtrykte billede, og han bærer alt med sit mægtige ord. Da han havde skaffet renselse for vore synder, tog han sæde ved den Højstes højre hånd i det høje, og han er blevet så meget mægtigere end englene, som det navn, han har arvet, overgår deres. For til hvem af englene har Gud nogen sinde sagt: »Du er min søn, jeg har født dig i dag, og et andet sted: Jeg vil være hans fader, og han skal være min søn?«

[Hebræerbrevet 1,1-5](#)

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Og det skete i de dage, at der udgik en befaling fra kejser Augustus om at holde folketælling i hele verden. Det var den første folketælling, mens Kvirinius var statholder i Syrien. Og alle drog hen for at lade sig indskrive, hver til sin by. Også Josef drog op fra byen Nazaret i Galilæa til Judæa, til Davids by, som hedder Betlehem, fordi han var af Davids hus og slægt, for at lade sig indskrive sammen med Maria, sin forlovede, som ventede et barn. Og mens de var dér, kom tiden, da hun skulle føde; og hun fødte sin søn, den førstefødte, og svøbte ham og lagde ham i en krybbe, for der var ikke plads til dem i herberget. I den samme egn var der hyrder, som lå ude på marken og holdt nattevagt over deres hjord. Da stod Herrens engel for dem, og Herrens herlighed strålede om dem, og de blev grebet af stor frygt. Men englen sagde til dem: »Frygt ikke! Se, jeg forkynder jer en stor glæde, som skal være for hele folket: I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren. Og dette er tegnet, I får: I skal finde et barn, som er svøbt og ligger i en krybbe.« Og med ét var der sammen med englen en himmelsk hærskare, som lovpriste Gud og sang: »Ære være Gud i det højeste og på jorden! Fred til mennesker med Guds velbehag!«

[Lukasevangeliet 2,1-14](#)

Rembrandt, *Hyrdernes tilbedelse*, 1646

Der findes et kendt maleri af den hollandske maler Rembrandt. Det hedder ”Hyrdernes Tilbedelse”. Som så mange af Rembrandts andre malerier er dette billede centreret omkring én lyskilde. Her er det Jesus-barnet, det nyfødte og skrøbelige barn, der ligger i krybben, der er lyskilden. Barnet er omringet af sine nybagte forældre, Maria og Josef, og i baggrunden, kun svagt oplyst, står hyrderne fra marken. Alles øjne er vendt mod barnet, blikkene er nærmest stivnet, som når vi – omringet af mørke - kigger ind i bålet flammer.

Det punkt, der oplyser billedet, og som gør, at der i det hele tager *er* noget, og ikke bare bælgravende mørke, det er det lille spædbarn. Tager man Jesus-barnet væk fra billedet, så ville lærredet næsten være helt sort. Det er barnet, der giver billedet lys og mening.

Og kender vi ikke også dette fra vores eget liv? Tager vi barnet væk, både vores egne børn, men også vores indre legende barn, så bliver det hele gråt og kedeligt. Meningen smuldrer. Tænk på en verden uden den barnlige glæde og den fantasifulde leg?

Den legende, drømmende fantasi, som ethvert barn har, den fantasi, der kan få snefnuggene i decembermørket til at være små engle, der daler ned mod os, eller den fantasi, der kan få et lille stykke pap i cykelhjulet til at blive en øredøvende og brummende, Harley-Davidson motor, ja den fantasi, den forstummer langsomt, når voksenlivet banker på døren, når *virkeligheden* pludselig skal tages alvorligt, som vi siger, når beslutninger skal træffes.

Der, hvor barnet ser et kræmmerhus med vingummier i alle regnbuens farver, den ene mere skinnende og indbydende end den anden, dér ser den voksne i stedet kalorier, e-numre, dårlig samvittighed over den kur, som vi igen-igen ikke har kunne holde.

Barnet ser ikke bare anderledes på tilværelsen end vi voksne, de ser også verden mere nøjagtigt, mere 'alvorlig', end vi voksne gør. Barnets verden er nemlig fortryllet, den er fuld af betydninger og symboler, fuld af overraskelser og eventyr.

Sådan er det også i kunsten. Her er ethvert penselstrøg, enhver lille afkrog af tilværelsen fuld af betydning. En solstråle, der bryder vinterens skydække, er billede på, at Gudsriget er brudt ud, en påskeblomst, der titter frem af den frosne jord i forårsmånederne, er et billede på opstandelsen, på, at selvom vinteren, kulden og mørket kan omslutte et helt landskab, så vil livet igen spire, det vil igen sætte nye rødder og nye skud.

Barnet på Rembrandts maleri, det lille Jesus-barn i krybben, der lyser hele billedet op og fortrænger mørket ud til siderne, det er også et billede på *noget mere*, på *noget andet*, nemlig at lyset – med Guds søns fødsel – er brudt ind i verden, det er julens budskab, at der *er* håb, selvom alt synes håbløst, er der et små lyspunkter i mørket – som vores lyskæder i haverne og på altanerne her i vintermørket minder os om.

Dét er Guds julegave til os, et håb, et evigt brændende lys, der får sin gnist fra fortællingen om Gud, der lod sig føde, døde og opstod, ikke som en historisk hændelse, men som en poetisk, symbolsk hændelse, en begivenhed, der har sat sit aftryk i en tekst, i en fortælling, Juleevangeliet, som er blevet fortalt generation efter generation, år efter år, gennem 2000 år.

Hvis væggene her i kirken kunne tale, gad vide, hvad de så ville fortælle? De har stået her i mange hundreder år, her har munkene gået rundt i klostergangene, nogle af rummene har været fyldt med deres lovsang, i andre rum rungede stilheden, når munkene var fordybet i deres skrifter. Senere blev klosteret sygehus og fattigdomshjem, for så igen at blive en kirke – først for den tyske menighed i byen, senere som sognekirken, som vi i dag kender den.

Men lige fra de første sten, der blev lagt, til nu, her, hvor vi sidder i dag, der har disse mure, dette rum, været vidne til, at mennesker fra området i 600 år har samledes, når de havde grund til at markere noget - både i sorg og glæde, til hverdag og til fest. Et barn bliver født, en mand og kvinde bliver gift, et menneske dør.

Der findes ikke mange rum i vores samfund, der har så mange år på bagen. I al slags vejr, under skiftende styreformer, i fredstid og i krigstid, når sygdomme, pandemier har spredt sig rundt i samfundet, der har kirken tårnet ud over byen. Selvom livet uden for kirkedøren har suset afsted, så har kirken altid været et anker, en pæl, hvortil man kunne tøjle sin båd, tøjle sig selv, i et stormombrust hav; når verden ramler, når bomberne falder eller når man selv har svært ved at finde sit fodfæste i livet, svært ved at finde mening og retning i en tilværelse, der virker kaotisk og tilfældig, så har kirken altid haft dørene åbne; – det er ikke altid, at der findes en grund, et svar eller en dybere mening med galskaben, men kirken har været det rum, hvor vi mennesker ikke bare skal kigge på os selv og hinanden og på alle vores forskelligheder, men hvor vi *også* vender blikket op ad, mod himlen, mod Gud.

Der er nemlig noget her i tilværelsen, som vi alle har til fælles, nemlig, at der er noget, vi ikke er herre over, noget, som vi må bøje os for; – selv det forhold, *at vi fødes*, at vi bliver kastet ind i denne verden, uden nogen har spurgt, om vi overhoved vil ind, eller det forhold, *at vi alle skal herfra* – om vi vil det eller ej, det dækker over, at der er en magt, som er større end os, der er noget, et eller andet, der ligger uden for dette liv, som vi kun kan skue efter, forsøge at gribe, men aldrig helt fastholde, det undslår sig vores fornuft, og det vil altid være sløret, tåget for os. Denne tåge, denne underlige og udefinerbare fornemmelse af 'mening', den tror jeg, vi alle kender til eller har erfaret.

Det er denne fornemmelse af 'mening', fornemmelsen af et guddommeligt nærvær, Rembrandt forsøger at indfange med sine penselstrøg. Det er fornemmelsen af, at der lige her *i vores liv*, er noget smukt og unikt på færde, lige for øjnene af os; vi skal bare lægge mærke til det, få øje på det. Man kan også tænke det som et par briller – nogle briller, vi altid har på, og de briller gør, at verden fremstår i et ganske bestemt lys – nemlig i et guddommeligt lys. En solopgang er nu ikke blot et vidnesbyrd om, at jorden har drejet en omgang rundt om solen og en ny dag nu begynder, nej, det er også et fantastisk og fortryllende syn, et syn, der fylder os med glæde og lovsang. Eller en stjerneklar nattehimmel, hvor stjernerne blinker i mørket ned til os små mennesker på jorden, det er fornemmelsen af at *høre hjemme*, stjernerne blinker *til mig*, lige her, hvor jeg er.